

۱ مارٲ ۱۳۳۹ - ۱۹۲۳

صاى ۷۱ - ۵

ورءىجى جلد

کتابخانه

لوزان قونفرانسندہ غزتہ جیلک

قونفرانسک آجیلدهی کون لوزاندہ غزتہ جیلک عددی ایکی یوزی متجاوز ایدی . هرملککتاک مهم غزتهلری خصوصی بخاقرلری طرفدن تمکیل ایلدیکلری کی رویت ، هاواس و آمریائک آسو- سینه یرمس حوادث آراسلریک برقاقر بخاقرلری واردی ، اورویانک هرملککتندن ، ثمالی و جنوبی آمریقادن وچین ایله ژاپونلار کان یواییک یوزدن فضلہ غزتهلری آراستده قونفرانسک دوای مدتیہ یالکزر رمنشلہ قنندہ اتحاد افکار حصوله کایلمشدی .

قونفرانسک برنجی جلسه سنک اجتماع ایتدیکی کون ایدی . مختلف هیئت مرخصلر قونفرانسک اجتماع ایتدیکی شأواولتله کیدر کن غزتهلر اکره لریه دوششلا ، اولتارلار ندن قونفرانس صالونه کیدتیجه بدر بهرنک قاج آدم آدینقی صاعشلر ، یان کسجیلر کی اوکراینه چیقمشلا ، قونفرانسه سولیه جکریخی اوکرائنک ایستمشلردی . بوندن سوکرده مذاکراتک تفصیلاتی اوکرائنک ایچون جلسه نک حتامی بکلر یورلردی . برده جلسه ختام بولدی . بیل کی اورتک ایچریده کی موقتیلر ندن ، فقط یالکزر هر مرخصک کندی روالیتنه کوره

بحث ایدیه جکری برده والایلر کورد کوروزون طرفدن آغز لریک مهرلندیکی آکلاشینجه غزتهلر ده حصوله کان ، انکسار اخیاله وسقوط امله پایان بوقدی . جلسه تفصیلاتی اولرق غزتهلرک آلیله دکری معلومات ، انکیز خارجه ناظرلرک سنلارن تجریمه سندن بحث ایدیه کونفرانسک موقتیله نتیجه نه بیلیمی ایچون بهمه حال مذاکراتک محرم طوطیاسی لازم کلدیکندن عبارت ایدی .

بو حوادث اوزرنه ایکی یوز غزتهلرک اولای افضالی ، سوکره جدتی ودها سوکرده غایای کوردم . ایچلارنده « قونفرانس مشخصی » اولرق طایینیش اولان بعض آمرقاقلر بوحول دندن کمتار اولادیلر . بو « کورمش چیرمش » لر

بیق آلتندن کوله رقی محرمیتک آتیق یکری درت واعطی فرق سکن ساعت دوام ایدیه بیلکچی دها آذر تجربه کور- مش اکره فاشلرینه تأمین ایتدیلر . بر قاج ساعت سوکره مذاکراتک محرم طوطیاسلارندن ترتیب ایدمن مسئولیت عصمت پاشاه عطف ایدیه سیمه چی ، چونکه

مشارالیک بو محرمیت قرارینه قارشی پروتسو ایتدیکی خبری شایع اولدی . ایشته عصمت پاشانک لوزاندہ برنجی موفیق بوایدی . باش مرخصلر بو خطا حرکتی ایله غزتهلرک توجیه قازاندی ووحسن نظر قونفرانسک سوکنه قدر دوام ایتدی . دیگر طرفدن قونفرانسلر ده تجربه کورمش غزتهلرک وضیعی اداره ایدمک محرمیت قرارلرک دفعی ایچون لازم کان تدبیرلی اتخاذ ایلمک باشلادیلر . شوراده اعتراف ایتیمی که برده بوتیکلیرک تورک بانیلر ندن برییم ، بالاضره آکلا- دفعه کوره آکتریمی آمرقایی اولقی اوزره اوج بش غزتهلری هر ناسالسه جلسه نک تفصیلاتی اوکرائنک تورک غزتهلرکی جاکریخی اوکرائنک الک کوچوک قرقعاتی ایله برابر آکلا تمشلر

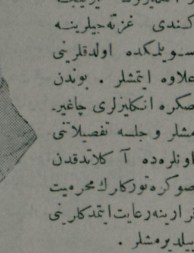
و انکیزلرک کیزلیجه کندی غزتهلرک سولیکله اولدیلرکی علاوه ایشلر . بوندن سوکره انکیزلری جاکریخی مشلر و جلسه تفصیلاتی اولنورده آکلا ندندن سوکره تورکراک محرمیت قرارینه رعایت ایتدیکریخی بیلدیرمشلر . انکیزلار دن سوکره فرانس غزتهلرک نه معلوماتی

احمد امسانه بک

ایتالیانلار دن آلد- قریخی ایتالیانلار ده دیکر هیئت دن آلد قریخی سولیه مشلر و نتیجه کی مشلر .

اتخاذ ایدیلن بو تدبیرلر تماماً آرزو ایدیلن نتیجه کی ویرمندی . هر منفغزتهلری

کندی هیئت مرخصه دیکر هیئتلرک محرمیت رعایت ایتدیکریخی سولیه مشلر و بوداعلارنی شمدیک آیات ایچونده مذاکراتک دیکر هیئت منسوب غزتهلرک جیلردن آلدیجی تفصیلاتی ده علاوه ایتشد . مختلف هیئت مرخصه زیشلری ایتانی کونکی جلسه ده محرمیت مقتده اتخاذ ایدیلن قراره دیکرلری طرفندن رعایت ایدیلدیکنی سولیدیلر و کندیلر- ینکده بوقرا ده رعایت ایلمه جکریخی بیان ایلدیلر . بونک اوزرنه مذاکراتک طرز جریانه ، غزتهلرک خیردار اولمالری اساسی قبول ایدلدی و غزتهلرک درین برر نفس آلدیلر . فقط غزتهلرک مذاکراتک طرز جریانندن خیردار اولمالری قونفرانسک جلسه لریه داملری

بیم الدین صادور بک

احمد شکی بک

محمد جابر بک

دیکر دکلدی . قونفرانسک دوای مدتیجه برنجی هیئت ، بر جلسه ده حاضر بولونمشلر . مذاکراتک محرمیتی خفته کی قرار رفع ایدیلنجه هر هیئت کندی غزتهلرکی مذاکراتک طرز جریانندن خبردار ایتک ایچون برطاقم تدبیر اتخاذ ایشلردی . از جمله عمومی مو-

میسون جلسه لرنده مهم مالی قومیسون جلسه لرنده هر هیئت منسوب مطبوعات منقلاری بولنور ، مذاکراتک و دیکر او هیئت منسوب غزتهلرکی وضعیندن خبردار ایدردی .

وقت اولدی کی ن کندی حسابیه قونفرانسک مذاکراتک خیطو لمدایفته تأسف ایتدم . ظن ایدم که بونی سولیه ملکی لوزاندہ بولان دیکر غزتهلرکی اکره فاشلر- مک حسابیه ترجان اولدیم کی قونفرانسک دوای مدتیجه لوزاندہ تورکجه اوزون - مکتوبلری اوقومق بدیختلغه

قاتلانان قارلرکده عینی حسابیات ایله متحسسن اولد قریته قالم . بعضا برنجی بولاشدن ایشله دیران بو یازیلری یازمیلک ایچون لازم کان معلوماتی طویلاقم نامکره احتیاج کوستردیکنی خاطر لارده تکرار او حیاتی یاشماق قوروقسی قی ترمه تیر . برده قونفرانس تورک ملتک حیاتی ایله علاقه دار اولان مسئلهلردن بحث ایتدیکی ایچون مذاکراتی تورک غزتهلرکی دیکر غزتهلرکده دها بونوک برلاقه ایله تعقیب ایتک ودها چوق یازی یازمق مجبوریتده ایدیلر . دیکر طرفدن تورک غزتهلرکی وسائط استخباریه سی دیکر مطبوعات منقلر ککندن دها ضعیف ایدی . چونکه هر نه قدر عمومی جلسه لره هیئت منسوب مطبوعات مأمورلری کیر- بیورلر و و جلسه لرک تفصیلاتی مهمانکن برده بیلدیر بیورلر ایدیه ده قونفرانس عمومی جلسه لردن عبارت دکلدی . مثلا مبادله مالی مسئله سی اوج ودرت عمومی جلسه ده و اونوز بدی مالی قومیسون جلسه سنده مذاکره ایدلدی . عمومی جلسه لره اوووشیلان اوووشیلانلار فقط تئیت ایدیلدیلر ، اصل ایش مالی قومیسون جلسه لرنده کوریلوردی . عمومی قومیسون جلسه لرنده اوقونان نظردره اکثری ویریلدی . یالکزر نشفاها ایراد ایدیلن فقط مطبوعات مأموری طرفندن نوط خالندن برنه ویریلر ، لورد کوروزون طرفندن اوقونان

عصمت پاشا ابراهیم علی، لورد کورنوالیس عراقي

پاك قولای ایدی. مثلا انكیز هیئت مرخصه سه منقب بیکری آلتی سته دن بری هر قوئرانشده بو وظیفه یی ابقا ایتن « مافلور » اسمنده مرطوبات مأموری واردی . بو آدم هر جلسه کیدر و کیتدیکی جلسه لره تفصیلاتی مرخصلردن آلیر ، انكیز و آمریکا غزه جیلرینه هر کون ساعت اون بردن اوزا بیکه و دیدن سکره قدر ووردی قوئرانشلر ایله بیلدر ایدی . قوئرانشلر اجتماع ایتسون ، ایتسون ، قوئرانشده بکی بر شیتدن بحث ایدیلدی ، ایدیلدی « مافلور » دائما رنده ایدی و قوئرانشک دوای مدته بو انكیز مرطوبات مأموری غزه جیلر طرفندن سورولان هیچ برسوالی جوابز براقش دکدر . « مافلور » هیچ شهیم یوقدوره قوئرانشک جریاتی و مذا کرائت هدفی لورد کورنوالیس قدر بیلوردی .

فقط شایان دقت اولان شی « مافلور » ک بو معلوماتندن زیاده غزه جیلره بو معلوماتی ویرمک خصوصتدی اصولی ایدی. مافلور و مافلورک اصولی لوزا. باشلی باشنه تدقیق شایان بر موضوع اولدیفندن بو آدمک قوئرانشلرینه دوام ایتک ایچون چوق اوغراشدم فقط مافلورک قوئرانشلرینی یالکیز انکیز و آمریکا غزه جیلرینه مخصوص ایدی. بوذن معاذا دیگر ساعتلره اجنبی غزه جیلرینی خصوصی اوله رق قبول ایدر و کندیشندن ایستینان معلوماتی ویردی . مافلور خصوصی اوله رق بی بر چوق دهملر قبول ایتدی ؛ فقط انکیز و آمریکا غزه جیلرینه ویردی قوئرانشک آتقیق اوچنه دوام ایتکلمه مساعد ایتدی . کرک باوچ قوئرانشده کرک انکیز غزه جیلرندن هر کون آلدیم معلوماتدن آکلادم که مافلور دنیا انکار عمومی سنی باقیق خصوصتده اک بو یوک بر عامل ایدی . موی الیک هر هائی مستهلکی ایضاح ایدیشنده اوله بر مهارت واردی که ، تلقیاته قایلماق ممکن دکدی . انکیز پروباله اچیق

یا لوامق و بیک دورلو واسطه لره مراجعت ایتکلمه آتقیق ممکن ایدی . بعضاً قوئرانشدن هنوز چقان برمشاورک باشنه یافلاشیر سکر . اسوچیره داغلیک کوزلکشدن، جنوره کولک ترا کدصولردن بحث آچهرق قوئرانشک مذا کرائته نقل کلام ایتک ایستر سکر . فقط مشاور دها ایتک سوزده ازبجی نظر لره یوزبکره باقار :

— حوادث ایسترک غزه جی ...
— دیر .
— واک لاقید طورینی طاقینه رق علاوه ایدر :

— یاغما یوق ...
— آدق سز داعلری ، براقیر سکر . یالوا .
— بر سکر یاقیر سکر، جلسه ده نه جریان ایتدیکی سوبله مک کندیشی ایچون ده بر وظیفه اولدیغی سولیر سکر . خلاصه مختلف جیلر دن مجوم ایدر سکر، هر سلاخی استعمال ایدر سکر . مشاور ایدر ، اوزولدیکی کوزر ده ده ازیاده ممنون اولور ، باشقورلنک اوزولدیکی کورمکدن لذت آلان یاراماز چو جوق کی ایچین ایچین کورلر ، نهایت غلطکیکن کیتک ایستر . ایبی الیکزله اوموزنی طوفا سکر .

— براق ..
— براقام !
— مشاور جدی بر طور طاقنیر :
— بر شی یوقدر ، دیر .
— انندم دوت ساعت مذا کره ایتدیکن .
— اوله اما هپ اسکی یلیدیکن شیلر ...
— ناسل شی ؟ بو کون ... مسئله سی موضوع بحث اولمش .

مشاور بونک اوزرینه جلسه ده « برشیلر اولدیغی » خاطر لار و مذا کرائتی بشی اون دقیقه قدر اکلاتیر .

بونک صوکره بش حتی آلتی تالی قومیسون جلسه ی حقه ده تفصیلات آلتی ایچون دیگر مشاورلری بولمه قوشا سکر ، وهر مشاوری بولمچه بری قومدی، دها دوغر و سی درام ، تکرار باشلاز . دیگر طرفدن اجنبی مرطوبات تلشری ایچون مسئله

تلفک انکیز غزه جیلرندن ، مستر چایلر طرفندن اوفوئان تلفک آمریقالی غزه جیلرندن ، مامری غارونی طرفندن اوفوئان تلفک ایتالیان غزه جیلرندن الح آلتیانی نییه ایدیلدی . اجنبی هیئت مرخصه برشیلری طرفندن اوفوئان بونک طرفدن اجنبی غزه جیلرینه چوق مقدارده داغیتلیدی ایچون بولری اله ایتک موثق اولوردق . فقط اک بو یوک مشکلات کندی هیئت مرخصه مرشسک تلفک طرفدن آلفدی . بو تلفک طرفدن آلتی ایچون مرطوبات مأموری بری کاتب عمومی ، کاتب عمومی حقوق مشاورینه ، حقوق مشاوری مرخصلردن برینه ، بومرخصه ده عصمت پاشا بولالاردی — مترجه اوغراشوب بو ذواتی کورکدن وهر بریک غزه جیلره قارشی تسلیات کورتمک آماده اولدیفنی آکلادقدن صوکره تلفک اله ایتک موثق اوله مازدق . هر کس تلفک و برینه طرفدار ایدی ، فقط هر دنسه بنه برینه مری . بو تلفک ، بو پروژره ، بو مقابل پروژره بر روح حیث حاکم اولدیغنه قائم . حالا بزه نهدن برینه دیککی آکلایمدم ، برکون عصمت پاشا اوکوی جلسه ده اوفوئان بر تلفک غزه جیلره ووروب ویرمه لرینی سورمشلر ، عصمت پاشا دیمش که :

— رجا ایدرم تکابوله شیلری صورمایکیز .
— دوشمنلرک اوکنده اوفومقدن چکیندیکم بر تلفک کندی غزه جیلرندن و بنا علیه کندی ملتدمنی کیزلیه جکم ؟
— فقط پاشاک بوقلمانی یاتانه رنما یینه بو اوراق قولالقه اله ایدمزدک .

تالی قومیسون جلسه لره کتبه : بونده مرطوبات مأمورلردن هیچ برماونت بکده مری . بنا علیه بولر حقه ده معلومات آلتی مذا کرائه اشتراک ایدن مرخصلره مشاورلر ، کابلرک بولاری بکله ،

استانبولکی دره آغاجی استنبرینی زمانه ...

[« دهرسو وکلان » ک آلبومندن]

مقنع و يك مسكت اولديقتند مافلورك خوشنه كيتنه مش و مسئله بي مفاطله بوونمق ايجون بو مجرايه سوقشدي .

مسئله نك حقيقتي انكيزو آمرقايلار آكلاتديم زمان رضا نور بكك جوابنك يك موافق اولديغي هيس قبول اينديله . حق اينك ايجنده ايرلا - نالالرده بولنديجي ايجون آمرقاي غزنجيلرك يك خوشاليه كيتدي ووقعيه ي مستحيل تفرافله آمرقايله ييليردديلر . فقط مافلورله آزامدكي مناسبات كيتديجه صديبلشكده ايكن موي اليه بوقعه اوزرته بي قبول اتمك ايجون اصلا « وقت بولماز » بر حاله كادي . مافلور بي قونفرانسك سو كوتلرته قدر عفو ايتدي و نهايته قونفرانسك ايكي ايليقي فعاليتك برخلاصه سي ياياجي كون بي قبول اينديجي زمان يله بكقارشى اسكي صميميتندن برابر بوقلدي . فقط بو يازد مامالسي بوقازيده بحث اينديكم ووقعدن دولاي بي ايدى ، بوقسه بوندن صوركه برچوق ووقعلي بياناتي آدحيح اينديكمدمي ايلري نكشدي حالا كلايه مادم .

لوزان قونفرانسي ، بوتون تفرعالي اليه برابر هنوز خاطر مددر . زمان كچديجه برچوق شيلري اوتوناجمك طبيعيدر . فقط مافلور ، - انكيز و آمرقا غزنجيلرك بو سحر يازي ، اوزون بوي ، اوزون قولاري و سلسل افادمي اليه انكيز و آمرقا مطبوعات ممثلرته قونفرانسي كاهجديله كاه آلايله ايفاض ايدر كن - بومظفر خاطر مددر ابديا منقوش قالمقيدر .

احمد سكرى

Bey-Haydar

زبانو مرضى آباشى

اولماديني بيلدريمش . رئيسه رضا نور بك بونك وزرته كولوشملر و آريشملر . او آقسام انكيز و آمرقا غزنجيلري بر بر يانمه كلدليلر و بويوك بر جديتله رضا نور بكك ازمينلرده جلسيه قبول ايديلري تكيفته قارشى ووردى « يك تربيه سزجه » جوابدن بحث اينديله . بونلك عموي ازمينلرك قونفرانسه اشتراكلى خدمتده تكيافت شايلان قبول اولماديقده متحد ايديلر . فقط هيس مافلورك آغزندن ايشتكلى شوسوزلى تكرار ايديلورلردي :

— « اوت » ويا « خير » ديمكلكده براسولى واردر . رضا نور بك طرفندن ورييل جوابك ماهيتي صورونجه ايجلرندن برسي سويليه ميورلدي .

Fadikalerin

روس مرضى مجيبي

اونلر يالكنز تكيفته قارشى رضا نور بكك « آغيزه آتماز » ولسان اليه جواب ووردىكي ييليلورلدي . بوده كنديزنه مافلور طرفندن سويلينشدي . او قدر چوق غزنجيه عيني سوزلري تكرار اينديلكه رضا نور بكك عكسي برچوب ووردىكن برده شبه اتمك بوللادم . فقط بوجواك كلدلرني اوكرنك ايجون رضا نور بكك مراجعت اتمك قرار وبرد . ايكنجي مرخصى آزادمه بولدم . مسئله ي كنديسنه آكلتامازدن اول رئيس اليه آزامده جريان ايدن مكاليه بك عينا آكلتاسنى رجا ايتدم . رضا نور بك ووقعيه خاطر لالوردي و آكلالدي . اورتاده تربيه سزلك حق نراكسزلك اثرى بوقلدي . يالكنز رضا نور بكك جوابى بك

Lord Curzon

عصمت پاشا ولورده كورنورده

بي طرف وضعتي طافنيير ، بعضا انكيز هيت مرخصيه سده خفيفجه تنقيد ايدره فقط نتيجده دائما مسئوليتي نوزكرك اوموزلرته بوكلتيردي . مافلورك لوزانديكي فعاليتنه شايلان دقت برمثال اولق اوزره آتيدى ووقعيه تقى ايك ايتسدم . بوانكيز مامورى هر نهدنه قونفرانسك باشلا - نغجندن سوكنه قدر مجولرته ايكنجي مرخصى رضا نور بي باشليجه هدف اتخاذاشمشدي . مافلور رضا نور بكي مفراط ، عنادجي ، قاوغاچي حق تربيه سز برآدم اولارق قصور ايتش بولشويك تاثيران آلتنده اولوب اساس اعتباريله لوزانده صلحك عقيدته عليه دار اولديكي كي كولونج ادا زاده بولونمشدي . مافلور ديكر طرفندن عصمت پاشانك حلم ، سليم تربيه و بوتون معنايله « جنتلمان » اولديني و صلحه طرفدار بولنديني سويليه بوردى . بناء عليه نورك هيت مرخصيه سي طرفندن منانك حقوقى محافظه ايرتمده انكيز هيت مرخصيه سده قارشى كوسترلش هر مافلور رضا نور بكك مسئول اولديني مافلور كنديزنه مخصوص بر طورله كيزلي اولارق انكيز و آمرقايلارده سويلردى .

بوكون شايلان دقت بوقعه اولدي . قونفرانسك بر جلسه سندن صوركه رئيس ، رضا نور بكك خصوصى صورته ازمينلرده بر جلسه قبول ايديلرته بر محذور اولوب اولماديني صورمش . رضا نور بكده عيني جلسه سوره ، فلسطين ، عراق و مصر ايلرك وحق ايرلاندا ايلرك قبول ايديلري شرطيله ازمينلرده قبول ايديلرته بر محذور